

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Ar ad-i és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 St. 1/4, évre 6 frt. 1/4, évre 3 frt. 1/4, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt. 1/4, évre 7 frt. 1/4, évre 3 frt. 50 kr., 3 óra 1 frt. 90 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egy sor 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitási sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A halmágy-brádi vasut.

Arad, október 14.

Mi se jellemzi jobban közgazdasági fejlődésünknek óriási méretekben való rohamos haladását, minthogy olyan mozzanatok, melyek hatása közelítőleg is alig méltányolható horderővel bír, hétköznapi események számában megyen, s a közvetlen közelből érdekelteken kívül csak akkor vetnek mások is ügyet rá, ha már készen találják és szolgálatukba vehetik.

Igy egész csendben indította meg pár nap előtt egy kis csapat tisztviselő egy oly mű fogantatba vételét, mely korszakotalkotó lesz Aradmegye és város részére. A Nagy-Halmágy és Brád között tervezett vasut építésére célzunk, melynek megkezdésére szolgált előfeltételtől a kormány s Arad- és Hunyadmegyék megbizottai közbejöttével csütörtökön és pénteken megtartott közigazgatási bejárás.

Alig van eldugottabb s félreesőbb, egyszersmind azonban érdekesebb és természeti szépségekben gazdagabb vidéke az országnak, mint a régi *Zaránd* megyén végig vonuló Körös medenczéje az ő regényes keresztvölgyeivel, rengeteg erdeivel, égnék meredő kavas ormaival s a hegyóriások lábánál Európa leggazdagabb arany- és ezüst bányáival. E völgykatlan egyik felén fog pár nap múlva ünnepélyesen megnyitni s a forgalomnak átadani a már kész vasut *Gurahonczból Nagyváradig*, s egyidejűleg munkába vétetni a másik, hosszabbik fele *Nagyhalmágy-tól Brádig*. — Ez utóbbi rész kiépülésével fog csak végleges és teljes sikert aratni egy céltudatos és hazafias törekvés, mely elejétől megfogantató alapeszméjét kepezte a most már *Arad-Csanádi* néven ismert hatalmas jövedelmező vasuthálózatnak, s mely eszmének ugy kiinduló pontja, mint végcélja nem volt más, minthogy a Fehér Körös mente a vizválasztón túl elterülő vidékkel a *Vulkán* és a *Detonata* lábáig, *Abrud*, *Offenbánya*, *Vöröspatak*, *Zalathna*, *Toroczko* egész *Tordáig* az ő sok millió tőkét képviselő bánya iparával ez berendezésével a forgalomnak s azzal együtt a kulturának megnyitassék és egyben *Aradnak*, az Alföld e keleti metropolisának érdekkörébe vonassék.

Ennek a vidéknek forgalma eddig teljesen elkerülte Aradot s a boiczai és kajaneli hegyi utakon keresztül részint Dévára volt utalva, részint Gyulafehérvárra az *Ompoly* völgyén át.

A Nagy-Halmágy-brádi vasutvonal kiépítésével tehát egy szép álom jut a megvalósulás stádiumába. Csakugyan korszakot alkotó momentum ez, és bátran elmondhatni, hogy városunkra nézve, hasonló fontosságú vállalat még nem létesült. Ama vidék ezután Aradról fogja beszerezni összes fogyasztási cikkeit; liszt, gőna, szesz, vas stb. mind Arad közve-

títésével vitetik oda. Viszont ama vidék rejtett kincseit, aranya és ezüstje mellékterményeit, bányászata értékes termeléseit, vegyszeti cikkeit, rengetegeinek nyers terményeit mind Arad piacának közvetítésével értékesítheti, úgy hogy ennek forgalma előreláthatólag meg fog kétszereződni.

De nem csak Aradra fog a vasut hatása kiszámíthatlan előnyökkel járni, hanem az egész országra, de első sorban és legkivált magára az erdélyi bányavidekre, mely eddig csak nehéz viszonyok között s kevésbé járható hegyi utakon közlekedhetett a világgal,

Am az előnyök, melyek a forgalom ezen újabb útjának megnyitásával az érdekelt vidékek közgazdasági és kulturális viszonyaira hárulnak, arányban vannak ama nehézségekkel, a melyek ez eredmény elérésének útjában állottak. Két évtizeden át tartott céltudatos társadalmi munka és alkotás által kellett a boldogabb és gazdagabb szomszédmegyékben egy hatalmas és jövedelmező vasuthálózatot létesíteni, mely erőteljes szervezeteinek természetes gyarapodása és túlgúlsásképen terjeszse ki táplálkozó, felszívó organumait egy oly vidékre, mely sem a magánvállalkozásnak nem tudott volna annyi közvetlen hasznot ígérni, hogy rábitorítsa, sem önjerejéből soha vagy talán beláthatatlan időnkig nem járhatott volna hozzá, hogy vasut által a közforgalomba bevonassék.

Arad város és megye kiáradó ereje és céltudatos kulturmissziójából, fiainak lelkes buzgalmából fakadt ki ez újabb vívmány, mely terjedelmére és természetadta kincseinek sokféleségére nézve egy kis országgal fölerő vidéket megnyitott a kulturának. És arra is büszke lehet Arad, hogy ily vállalkozás sikeres létesítéséhez a legközelebbi föltételeket is ő nyújtja, mert aradi ipar, tőke, szellem töri a bérczes kelet sziklát és hidalja át a szakadékok zuhatagjait; büszke lehet rá, hogy ő kapcsolja ismét a hazához annak egy oly darabját, melyet a 48-iki véres események még jobban elszakítottak tőle, mint az égbenyuló bérczesek. Arad polgárai mint nemzetörök állították akkor ottan helyre a békét és rendet *fegyverrel*, és most *Afadnak kulturája* viszi ugyanoda a jólétet, a békés felvirágozást és a különböző ajku polgárok közötti *testvéries egyetértést*. Isten áldása legyen a nemes vállalkozáson, hadd járjon az anyagi jólét és szellemi művelődés azon az uton, melyet a magyar nemzeti geniusz tör hazánk leg-távolabbi vidékeire legelhagyatottabb testvéreinkhez.

BELFÖLD.

Graf Ferdinand Zichy. Szentélett Zichy Nándor gróf, a Zelenyákok gvardianja, legujabban

német nyelven hirdeti az egyedül üdvözítő néppárt ígét. Tegnap a sopronmegyei néppárt lapjába, a *Westungarisches Volksblatt*-ba írt „leitartikel“-t ezen a hangzatos czimen: *„Was wir wollen?“* És ebben elmondja, hogy küsdeni kell a keresztényellenes irányzat ellen s vissza kell szerezni az egyháznak azt a szabadságot, melyet a liberáliszmus elkonfiskált. Meg akarja őrizni az iskolák felekezetiességét, és apostoli kézbe akarja tenni azon katolikus javaknak a kezelését, melyeket a felekezetenküli állam elvont az apostoli királytól. Akar keresztény államot, ebben katolikus egyházat, mely élvezze mindazon szabadságot, melyet egyházak követelnek. Ezek után bátran odairhatta volna est osimnek: *„Fromme Wünsche“*.

Aradmegye közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Aradmegye köztörvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt tartotta őszi évnegyedes közgyűlést.

A közgyűlés menete a lehető legoszondesebb volt, a sorrendnek egyetlen pontja sem támasztott nevezetesebb különbséget a törvényhatósági tagok véleménye között. — Vita is csak a megyei telefonvezeték ügyében keletkezett.

A közgyűlésről referadánk a következő:

Aradmegye közgyűlést Fábian László főispán délelőtt 9 órakor nyitotta meg a vármegyeház nagytermében.

Miután üdvözölte a megjelenteket kérte a közgyűlést az alispáni évnegyedes jelentést tudomásul venni, mint amely jelentés a hírlapokban már közzé volt téve. Tudomásul vétetett.

A számonkérő szék jelentését a főjegyző adta elő, mely szerint a megyei hivatalokban minden rendben találtatott.

A jövő évi költségvetés.

Következett az állandó választmány jelentése az 1896-ik évi költségvetés előirányzatáról. Az előirányzat szerint a jövő év kiadásai 113,114 frtban állapítottak meg, míg a bevétel csupán 110,808 frtra van előirányozva. A hiányzó összeg állami pótdadóval lesz fedezve.

A rendkívüli nyugdíjalap javadalmazására az alispán egy százalékos pótdót hoz javaslatba, ugyancsak egy százalékos pótdót a mezőgazdasági bizottság rendelkezési alapja javára. A névszerint történt szavazás az utóbbira általános többség szerint csupán fél százalékos pótdót szavazott meg.

Olvasták Jósef főhercegnek a megyéhez intézett levelét, melyben boldogult fia, László főherceg elhunytá felet kifejezett részvétét közönte meg a megyének.

Tisztujtás a megyén.

A főjegyző olvasta ezután a belügyminiszter leiratát az ez évben lefolyó általános tisztujtás teendőiről. Ennek értelmében a tisztujtó közgyűlést a törvényhatósági tagok helyeslése mellett az évi december hó 16-ára tűzték ki.

Ez intézkedés azért történt, hogy a megválasztottak már az 1896-iki év január elsejétől működésüket megkezdhessék.

Elnöklő f ő i s p á n kitűzte egyttal a törvényhatósági bizottsági tagok újra választásul ez év november 7-ikét, ez alkalommal a választási elnököket is kinevezte a főispán.

Bejelentették K a b d e b ő Kálmán volt világosi főszolgabíró lemondását, valamint igényét a 15 évi szolgálat után nyugdíjára és helyettesítését C s u k a y Gyula szolgabíró által.

Az Agliardi-ügy.

Olvastatott T r e n c s é n vármegye közönségének átirata mely szerint a megye az A g l i a r d i pápai nuncius ismert ügyéből kifolyólag B á n f f y Dezső báró miniszterelnökhöz údvözlő feliratot intézett s Aradmegyét hasonló intézkedés hozatalára kéri.

Az átiratot a megyei közgyűlés helye s l ő l e g v e t t e t u d o m á s u l .

F á b i á n László főispán két új k ö z i g a z g a t á s i g y a k o r n o k o t nevezett ki, névszerint H á s z Sándort és P a p Györgyöt. Előbbit a világosi főszolgabíróshoz, utóbbit az alispáni hivatalhoz osztották be.

A közgyűlés tudomásul vette M u m m Vilmos volt csász. és kir. 33. gyalogezredbeli őrmesternek pécskai utmesterré történt kinevezését.

A z e z r e d é v i t ö r t é n e t i f e l v o n u l á s végrehajtó bizottságának átiratát, mely anyagi pártolást kér a megyétől, azon okból, miután ilyen célokra a megyének alapja nincs egyszerűen tudomásul vették.

K r i s t y ó r y János és fainak, valamint G a á l Jenő dr. és Sándornak azon kérést, hogy neveik a megyei nemesség listájába beiktattassék, helyeslőleg vette a közgyűlés tudomásul.

A megyei telefon-vezeték.

S z a t h m á r y Gyula kir. tanácsos alispán részletes jelentést terjesztett a közgyűlés elé a m e g y e i t á v b e s z é l ő h á l o z a t r ó l . Ezen nagyfontosságú intézmény, az előadás szerint, olyan előrehaladott stádiumba lépett, hogy az előmunkálatok a legközelebbi napokban már megkezdhetők lesznek.

Az alispán szavai után B o r o s Beni országgyűlési képviselő szólalt fel, ki e l ő s z ő r örömet fejezte ki a távbeszélő hálózat ilyen előrehaladott állása felett. További beszéde folyamán reflektál az alispán egy aggályára, mely szerint a kormány nem kér a megyétől e vonalakra való anyagi hozzájárulást. Erre vonatkozólag Boros Beni indítványozza, hogy ezen kérdést hagyják minden megjegyzés nélkül, melyet szóló a kormány engedményének tud a megye részére. Másrésztől indítványba hozza, hogy a távbeszélő hálózat még ez év őszén létesíttessék.

F á b i á n László főispán megjegyzése és B o r o s Beni újból való hozzászólása után, melyben a kérdést minden oldalról megindokolja, a közgyűlés szavazott és pedig B o r o s Beni indítványa mellett, az állandó választmány ellen.

V á s á r h e l y i Géza, a néhai pécskai főszolgabíró helyét, a tisztújításig V u k u l e s z k u Titus szolgabíró által helyettesítik. Vásárhelyi Géza özvegyének nyugdíj fejében 352 forintot szavaztak meg.

A közgyűlés ezen kívül még számos, a közigazgatás szorosán vett belügyeit intézte el, mely után a gyűlés déli tizenkettő előtt véget ért.

A nagyhalmagy-brádi vasutvonal bejárása.

— Saját tudósítónktól. —

Aradhoz, október 12.

E hó 10. és 11-ikén vagyis most csütörtökön és pénteken volt a Nagyhalmagy és Brád közt tovább építendő vasut közigazgatási bejárása, mely egyszerű hivatalos aktus-

nál sokkal nagyobb jelentőségű momentum, mert egy oly vállalat megvalósulásához vezet ismét egy hatalmas lépéssel közelebb, mely nemcsak miránk, itt közvetlenül érdekeltekre, hanem az egész megye s első sorban Aradváros forgalmára nézve rendkívüli horderővel bír. A bejárásban hivatalos részt vettek a keresk. miniszterium részéről N á v a y Aladár miniszteri titkár és N o v á k Péter műszaki tanácsos és felügyelő, a földmívelésügyi miniszteriumról G u r á n y i kulturmérnök volt jelen, Aradmegyét P á r i s Gábor nagyhalmagy főszolgabíró és B a c z ó Frigyes a kir. építészeti hivatal mérnöke, míg Hunyadmegyét L á z á r Farkas körösbányai és K r a s z n a i Olivér brádi főszolgabíró, továbbá T e l e g d y B ó t h Gusztáv mérnök és D a m i á n Vazul gör. kel. esperes képviselték. Maga az arad-osanádi vasut B o r o s Beni igazgató, továbbá H e g e d ű s László és S á r m e z e i főmérnök és V a s Gusztáv forgalmi felügyelő által volt képviselve.

A tárgyalás csütörtökön H a l m á g y o n kezdődött s e nap feladata a halmagy-alváczi vonalrész közigazgatási bejárásával nyert véget, miután éjjelre a társaság Alváczián szállott meg. Másnap, pénteken az alvácza-körösbánya-brádi vonal közigazgatási bejárása következett, mely Körösbányán lett végleg befejezve.

Hogy mennyire tudja méltányolni a vidék lakossága a rendkívüli áldást és hasznot, mely a tervezett vasut létesítéséből reá hármlik, az leginkább kitűnik azon szívélyes sőt lelkes ovációkból, melyekben a bizottság a vonal mentén mindenütt részesült. Halmagyon az egész intelligencia — nők kíséretében — megjelent a banketten, mely kora hajnalig tartó fényes táncmulatsággal végződött.

A vasutvonal iránya a nagyhalmagy vasuti állomástól kiindulól egész Brádig; mindenütt a Körös völgyében vezetetik és pedig Alvácziáig a Körös folyó balpartján, onnan Lunkáig a jobbparton, míg itt ismét a Körös balpartján halad egész Brádig, úgy hogy a Körös a Nagyhalmagy-brádi vonalrészen két helyütt fog áthidalatni. Az első állomás a Baszarabassa völgy nyílásánál Ó c s - A l v á c z a elnevezéssel, a második Körösbányán, a harmadik Brád mellett lesz.

Az építéshez még e hóban hozzá fognak kezdeni, úgy hogy a jövő év folyamán be is fog fejeztetni az egész vasut, mely elhagyatott és elhanyagolt vidékünket az országos forgalomba belevonni s új életre ébreszteni lesz hivatva.

IDÓJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 765.8 milliméter, délután 2 órakor 763.6 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 10.1, délután 2 órakor C° + 18.4. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 2. délután 2 órakor D. 4. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután félbőlt. Csapadék az utóbbi 24 órában: csepegés.

Növendék-fogdosás.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, október 14.

Nagy az öröm a H a m s e a Agoston igazgatása alatt álló aradi görög keleti szemináriumban, mert három „eltévedt“ báránka került vissza. A 17 ifju közül, kik a múlt hónapban az állami tanítóképző intézetbe kérte föl vételét, ennyi visszament oda, a honnan elki-váncokoztak. Erdemes az eset arra, hogy a közönség néhány sorban tudomást vegyen róla. Nem azért, mert az állami tanítóképző intézet nagyon megtelt osztályai egyikében három tanulóval kevesebb lesz — hisz ez jelentéktelen dolog — hanem az előzményekért.

A hazai román lapok a minap telelarmázták a világot, hogy az állami tanítóképző intézet tanárai elcsábították a telekezeti tarsintézet ifjuságának javát, hogy erőszakosan ki-

forgassák őket nemzetiségükből stb. stb. — a mint az a tudva nem igazat mondók fraseologiájában állandó közhely. Ezzel szemben pedig a tény az, hogy azok az ifjak k é r v e k é r t é k a kir. tanfelügyelőt és az igazgatót, vegyék be őket az állami intézetbe, mert a román intézetben türehtlen az ellátásuk, szégyenletes a s z e l l e m i e l h a n y a g o l t a t á s u k . Az állami tanítóképző intézet tanárai megtehették volna, hogy a határidőn túl jelentkezett növendékeket visszautasítják, ha meg nem sajnálják a jelentkezett ifjakat, hiszen tudták, hogy munkájuk tetemesen meg fog nehezedni olyan tanulókkal, kiknek képzettsége mögötte marad eddigi tanítványaiké- nek. Szeretettel befogadták a tanulni vágyó ifjakat, a hogy minden magyar ember szives vendégszeretettel fogadja, a kik hozzá fordulnak. A törzsifjuság hasonló érzéssel ölelte magához az új pajtásokat, támogatva őket, hogy kipótolják azokat a nagy hézagokat, melyeket a román intézet lelkük tartalmában hagyott. Csudálatosan keveset hoztak magukkal azok az ifjak — nemcsak magyar anyelvi, hanem tárgyi ismeretben, kiknek különben elég jó tehetségük van. Szinte azt hinné az ember, hogy nem is professorok vannak ott a Siua-utozában.

Békésen dolgozott a 17 tanuló, versenyezve egymással a szorgalomban. Es tanulták nemcsak a tanítónak szükséges ismereteket, hanem a r o m á n n y e l v e t i s , mert a miniszter már második éve rendszeresített az állami tanítóképző intézetben a román nyelvre állást.

Hamsea ur intézetében azonban nem tudtak a helyzetbe belenyugodni. — Elvégre a leendő tanítók ügye ép annyira nem fontos dolog, mint a hogy a már működő tanítók szellemi és anyagi érdekeit alá kell rendelni a hamis jelszavakkal palástolt önző érdekeknek. Nap-nap után hol itt, hol ott fogott el egy-egy seminariumi tanár néhányat az „eltévelyedettek“ közül és kapacitálta őket igérettel és fenyegetéssel vegyest. — Különösen C i o n t e a professor ur buzgólkodott a kapacitálásban, melyben nem utolsó érv, hogy visszatérvén, bizonyosan végig mennek a pályán, míg az állami intézetben aligha fognak tudni végezni.

De a puhítás sokkal erősebben is folyt más oldalról. Es nem kevésbé csunya, a közművelődés szolgálatára hivatott férfiaknál kétszeresen beszámítás alá eső eszközökkel. A román lapokban a seminariumból eredő cikkekben renegátoknak kizégérezett tanulók szüleit fogták közre a papok és kiátkozással fenyegették, ha gyermeküket vissza nem parancsolják az elhagyott intézetbe.

A tanulók nagyobbára egyszerű földműves szülőiktől erős leveleket kaptak, melyben tiltakoztak, hogy a „nemzetet elárulják.“

Egy délvidéki görög keleti román tanító járt a minap Aradon, a kit a papja állásától felfüggesztett, mert egy napra elhagyta faluját sürgős ügye elintézésére. Kért szabadságot, melyet máskor is megkapott egyházi főhatóságától, és megegyezett a papjával, hogy visszatelegrafálja, ha a szabadságot nem kapná meg. Nem telegrafálták vissza, hanem felfüggesztették. Ennek a tanítónak a fia is az „eltévelyedettek“ k ö z t v a n .

Ennek a nyilvánosan és titokban folyó mesterkedésnek lett az eredménye, hogy az állami tanítóképző intézet igazgatójánál tegnap h á r o m n ö v e n d é k n a g y b o c s á n a t k é r é s k ö z t e n g e d e l m e t k é r t h o g y ő v i s s z a m e h e s s e n a r o m á n i n t é z e t b e .

Már most nekünk a nyilvános érdekek szószólóinak az a szerény kérdéskünk van első

sorban Metianu püspökhöz, másodsorban Hamsea igazgatóhoz: összegegyeztetőknek tartják-e, hogy rágalommal és üres ígérettel csalogassák magukhoz a tanárok az ifjakat, kik azért hagyták őket ott, mert tanulni akarnak? Nem volna e papi állásukhoz méltóbb arról gondoskodni, hogy a leendő tanítók mezzeszedő hivatásukhoz méltó kiképzésben részesüljenek? Nem volna e kötelessége Metianu püspöknek, kit a fejedelmi kegy valamikor ép a népnevelés körül szerzett érdemeiért tüntetett ki, a tanítóképző intézetet és gyakorló iskoláját olyan professorokkal látni, a milyen egy van intézetében, ki nem nemzetiségi agyrémekkel, hanem a műveltség elemeivel látja el tanítványait. Ha a tisztelendő urak féltik a bomlásnak induló intézetet, lássák el tanítani tudó és akaró professorokkal, rostálják meg a tanítói pályára jelentkezőket, akkor nem fog kelleni a professori méltóságot sárba tipró módon alkudozni éretlen ifjakkal, mert azok csak olyan jól fogják magukat érezni ott, mint az állami intézetben. Az állami tanítóképző Intézet pedig ennek csak örvendeni fog, mert hisz munkáját fogják megkönnyebbiteni. Amitanak, a kik a Sina-utczából azt hirdetik, hogy az állami tanítóképző ellensége a román nyelveknek. Csak a sötétséget gyűlölik itt és ez ellen küdenek a tudás fegyvereivel.

Adnak pedig a fegyverekből mindenkinek a ki kér belőle. Senkire rá nem erőszakolják, a mi pedig nem volna olyan nagy baj, mint ha az éltető világosságot erővel elakarja fogni azok elől kiknek abból nagyon sokra van szükségük.

Lehetetlen, hogy ezt ne így fogja fel Metianu püspök ur is, miért nem magyarázza ezt meg papjainak, kiket a professori katedrara ültetett?!

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 15. —

Száraz. — Enyhe.

Szárászér.

— Saját tudósítónktól. —

A napokban tartotta meg dr. Kállay Zoltán, hevesmegyei főispán, miniszteri biztos elnöke alatt, a szárászéri társulat véleményező bizottsága Szegeden ülését, melyen, miután az osztályozási javaslatokat — a tagok csak előzetes tanulmányozás után kívánták tárgyalni, azok kinyomatását és a tagok között leendő szétküldését határozták el, — ez alkalommal csak a költségvetést tárgyalták és pedig egy igen fontos módosítással.

A rendkívüli kiadások harmadik tétele alatt ugyanis 4000 forint van felvéve az ugynevezett „Szederhádi csatorna” kiépítésére, melynek rendeltetése, a tornyai és ó-pécseki határokból mintegy 600 hold elöntött területre a belvizek levezetése az élővízcsatornába, és mely csatornának a kiépítését a földmivvelésügyi miniszterium leiratában Ó. Pécska közönségének már úgy is kilátásba helyezte. Ezen 4000 forintot a véleményező bizottság többsége törölni rendelte, azon indokból, hogy a társulatnak van még a 820.000 frtos kölcsönből mintegy 20.000 frtja, mely összeget bár előzőleg egyik állásában mint tartaléktőkét kívánt kezelni, de miután ezen összeg eredetileg csatorna építésre volt szánva, és most csatorna építésről van szó, ezen csatorna költségeit, nem kirovás útján kívánja a többség beszerezni, hanem felkéri a miniszteri biztost, hogy az építéshez szükséges összeget ebből fedezze. Ezen intézkedése által a véleményező bizottságnak a kirovási kulcs 22 krról 20 krra súlyosodott, vagyis 1896. évre az érdekeltekért a bírtosokosok, minden forint tiszta jövedelem után nem 22, hanem csak 20 krt fognak fizetni.

Az osztályozási javaslatok tárgyalása, miután azok kinyomatása és szétküldése tete-

mes időt vesznek igénybe, csak a deczemberi véleményező bizottsági ülés elé fog kitűzteni.

Aradi lóversenyek.

— Saját tudósítónktól. —

Az urlovasok szövetkezete az idén is rendez szokás szerint az aradi gyepen versenyeket, melyek október hó 26-án és 27-én folynak le. Az idén kiváló szépnek ígérkezik a verseny, melyen a következő futamok lesznek:

Első nap. Szombat, október 26.

I. Eladó k handicapja. 1000 kor. a győztesnek, 200 kor. a másodiknak. Táv. kb. 1400 m. 4é és id. lovak számára, melyek 1894—95-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. A győztes 3000 koronáért árverés útján eladó. Beiratási díj 10 korona, további 10 korona az október 21-ike után állva maradottakért és még további 20 korona az indulóktól. Teherközlés (okt. 17.) utáni verseny nyerőjére 4 kg. több. Szövetkezeti tagok által lovagolandó. Nevezési sárnap október 15.

II. Mácsai díj. 1200 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Táv. kb. 1600 m. 3é és id. lovak számára, melyek 1894. és 1895. évben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beiratási díj 10 korona, további 20 korona az indulóktól. Teher 3é 66 kg. 4é és id. 68 kg. Minden 1895. évben nyert verseny után 2 kg. több és pedig halmozva 7 kg. ig. Szövetkezeti tagok által lovagolandó. Nevezési sárnap október 21.

III. Hölgyek díja. (Akadályverseny.) 1500 korona a győztesnek, 200 korona másodiknak. Táv. kb. 4000 m. 4é és id. lovak számára, melyek 1894—95-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beiratási díj 10 korona, további 20 korona az indulóktól. Teher 4é 67 kg. 5é 72 és fél kg. 6é és id. 74 és fél kg. Minden 400 korona összneremény után 1 kg. több, halmozva 7 kg. ig. 5é és id. nyeretlenekeknek 4 kg. eng. Szövetkezeti tagok által lovagolandó. Nevezési sárnap október 21.

IV. Gátverseny. 1000 korona a győztesnek, adva a m. kir. földmivvelésügyi miniszterium által, 200 korona a másodiknak. 2400 m. 3é és id. lovak számára, melyek 1894—95-ben 1800 korona versenyt nem nyertek. Beiratási díj 10 korona, további 20 korona az indulóktól. Teher 3é 64 kg. 4é 73 kg. 5é és id. 75 kg. 900 korona értékű verseny nyerőjére 2 kg. két vagy több ilyenére 5 kg. több, 4é és id. nyeretlenekeknek 4 kg. eng. Szövetkezeti tagok által lovagolandó. Nevezési sárnap október 21.

V. Vadászverseny. Tiszt.-díj (adja az aradi falkavadász társ.) Az aradi falkavadász társ. tagjainak tulajdonában levő s ilyenek által lovagolandó oly 4é és id. lovak számára, melyek sem sik, sem gát, sem akadályv. nem nyertek. Táv. kb. 6000 m. Lovagolandó a master után. Tét 20 kor. fuss vagy fizess. Teher 78 kg., 4é 5 kg. eng. A tétet fele az első, fele a 2-ik lóé. A 3-ik ló tétet menti. Nevezési sárnap október 21.

Második nap. Vasárnap, október 27.

I. Aradi versenyegylet díja. (Handicap.) 1000 kor. a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Táv. kb. 2000 m. 3é és id. lovak számára, melyek 1894—95-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beiratási díj 10 korona, további 10 korona az október 21. után állva maradottakért és további 20 korona az indulóktól. A teherközlés (október 17.) utáni verseny nyerőjére 4 kg. több. Szövetkezeti tagok által lovagolandó. Nevezési sárnap október 15.

II. Arad város díja. (Gátverseny handicap.) 1000 kor. a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Táv. kb. 2400 m. 3é és id. lovak számára, melyek 1894—1895-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beiratási díj 10 korona, az október 21. után állva maradottakért és még tovább 20 korona az indulóktól. A teherközlés (október 17.) utáni verseny nyerőjére 4 kg. több. Szövetkezeti tagok által lovagolandó. Nevezési sárnap október 15.

III. Világosi díj. (Akadályverseny.) 1000 korona a győztesnek, adva a m. kir. földmivvelésügyi miniszterium által, 200 korona a másodiknak. Táv. kb. 4000 m. 4é és id. lovak számára, melyek 1894—95-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beiratási díj 10 korona, további 20 korona az indulóktól. Teher 4é 67 kg., 5é 72½ kg. 6é és id. 74½ kg. Minden nyert verseny után 2½ kg. több. halmozva 7½ kg. ig.

5é és id. nyeretlenekek 8kg engedve. Szövetkezeti tagok által lovagolandó. Nevezési sárnap okt. 21.

IV. Három évesek gátversenye. 1500 kor. a győztesnek, 300 korona a másodiknak. Táv. kb. 2400 m, 1800 korona értékű verseny nyerőjére kizárva. Beiratási díj 15 korona, további 30 korona az indulóktól. Teher 70kg. Minden 900 korona értékű verseny nyerőjére 2kg. több halmozva 6kg. ig. Nyeretlenekeknek 5kg. eng. Szövetkezeti tagok által lovagolandó. Nevezési sárnap október 21.

V. Eladó verseny. 1000 korona a győztesnek, adva a m. kir. földmivvelésügyi miniszterium által, 200 korona a másodiknak. Táv. kb. 1600m. 3é és id. lovak számára, melyek 1894—95-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beiratási díj 10 korona további 20 kor. az indulóktól. Teher 3é 70kg. 4é és id. 73½ kg. A győztes 2400 koronáért eladó, minden 200 korona árleengedésért 1kg. eng. Minimális eladási ár 1000 korona. Szövetkezeti tagok által lovagolandó. Nevezési sárnap és árbejelentés október 21.

A letartóztatott betörő.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, október 14.

Lapunk vasárnapi számában már megemlékeztünk arról a betörésről, melyet Deutsch Károly a Forray-utczában Krause Károly kárára el akart követni. Említettük azt is, hogy a rendőrség valószínűnek tartja, mikép egy híres, nemzetközi betörővel áll szemben.

Deutsch Károly még alig 40 éves, kissé felmeredt szemű vörhenyes barna ember, aki különben elegáns öltözékeivel, talmi gavaléros megjelenésével inkább hasonlít valami előkelő czég utazóügynökéhez, mint egy tolvajbanditához. S nevezetesen a rendőrség előtt arról is, hogy ábrázatját igen kitűnően tudja maszkirozni, ki ha ma barna volt s császár-szakált viselt, más városba meg már mint verhenyes, angol szakálas uri ember, réme az asszony sziveknek és az üzletek Wertheimkasszáinak, melynek titkos zárait nagy ügyességgel szokta felnyitogatni.

Ő maga — mint a vizsgálat kiderítette — ezideig hat évet állt különböző büntetésért, különböző börtönökben.

Deutsch Károlynál a letartóztatás alkalmával 140 frt készpénzt, egy értékes aranyórát találtak s a házkutatás alkalmával több rendbéli, igen finom kiviteletű betörő műszert, melyekkel büntényeit végrehajtani szokta.

Greén Nándor rendőrhadnagy azonnal hozzáfogott Deutsch Károly kihallgatásához, aki nagy faggatás és hosszas tagadás után bevallotta, hogy Wild János, Guttmann Samu és Farkas testvérek, aradi kereskedők kárára elkövetett betöréseknek ő volt a tettese.

Ma már az a gyanu is felmerült, hogy a Temesvárott, Koch D. kereskedő kárára elkövetett betörés hőse is Deutsch, s épen ezért Greén Nándor táviratozott a temesvári főkapitányságnak, kérve valakit a vizsgálatához.

Vallott ezenkívül a letartóztatott a Wallfisch Armin kárára Aradon ezideig nyolcz évvel elkövetett betörés tetteseire is, kik valószínűleg az ő oszinkostársai. Deutsch e betörés idején le volt tartóztatva.

A rendőrség ez ügyben még folytatja a vizsgálatot, mivel az esetből kitolyólag egy betörő bandát vél felfedezhetni.

HIREK.

Október 15. Kedd. Róm. kath. naptár: Terézia. — Protestáns naptár: Terézia. — Görög-keleti naptár (október 3.): Dénes. — A nap két 6 óra 20 perceskor, nyugszik 5 óra 12 perceskor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8-4 óráig és pénteken 11-12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Nagyvárad mérnökök Aradon.

— Saját tudósítónktól. —

A nagyvárad mérnökök és építésszek, akik Arad nevezettségét, építkezéseit jöttek megemlékezni, vasárnap délelőtt a N e u m a n-féle szeszgyárat tekintették meg.

Természetes, hogy városunk legnagyobb ipartelepe meglepte a vendégeket, kik úgy a gyár, mint a malom minden helyiségét a legnagyobb figyelemmel nézték meg. A telep megtekintése körülbelül egy órát vett igénybe, s ez idő alatt N e u m a n Adolf a legnagyobb előzékenységgel kalauzolta a vendégeket.

Fél tizenkettő volt, midőn a társaság a vendégszerető házigazdák asztalához ült, világiassággal.

Itt az első pohárköszöntőt B o s ó k y Béla, nagyvárad államasági főmérnök mondotta a házigazdára. A pohár köszöntőre N e u m a n Adolf felelt rövid, sikerült tószttal, melyet a jelenvoltak éljenzéssel fogadtak.

Tartalmas felköszöntőt mondott még B o r o s Béni, az arad-osanádi egyesült vasutak igazgatója, azonkívül V i r á g h Lajos, B u s o c h Dávid, és C s o r d á s Ferencz.

Délután a tizenhárom vértanu kivégeztetési helyére hajtattott a társaság, hogy lerója kegyeletét a nemzet hősei iránt.

A kis társaság nevében C s o r d á s Ferencz nagyvárad műépítész mondotta a következő hazafias szellemű emlék beszédet:

„Eljöttünk hazánk e szent helyére, megvalósítani utazásunk fő és szent célját, hogy mélyen hódoló szívvel felkeressük azok sírját, kik hős halálukkal a mártírság örök dicsőség koszoruját vívták ki maguknak, kivívták nemzetünk szabadságát, önállóságát, függetlenségét.

Eljöttünk tehát testületileg, a hazaszereget adóját leróni. Koszorút helyezünk síroktokra, megemlékezvén nagyságtokról, halhatatlanságtokról; koszorút, melynek vajmi korán a dértől forrázott levelei megsárgulnak, lehullanak, de a koszorú levelei mindegyikünk szívében örök emlékül megmaradnak, parancsal edzve szíveinkbe örökre benne lakóván, hogy minden lehetetünkkel érezzük, hogy gyermekeinknek lángoló szavakkal regélhessük el, hazánk megváltóinak hős halálát, hogy így nemzedékről nemzedékre szállván, ki ne hallasson a vértanúink iránt taplált hő kegyelet. Aludjatok csendesen, vihar hányta éltetek már nyugodt révében, Ti kik mindannyi géniuszait lettetek nemzetünknek!”

Ezután elhelyezte az emlékkőre a remek babér koszorút, melynek fekete szalagja a következő feliratot viseli: „A nagyvárad mérnökök és építésszek — a nemzet vértanúinak!”

A hetes bizottság nevében B a r a b á s Béla dr. orsz. képviselő szólott a kegyeletos vendégekhez, kik elzarándokoltak a golgotához.

A kirándulók tegnap reggel hagyták el Aradot.

— Személyi hír. D e s s e w f f y Sándor csanádi megyés püspök szombaton Makóra utazott s ott f. hó 20-ig marad.

— Az új rend. A születések, valamint halálozások pontos bejelentése érdekében a belügyminiszter körrendeletet intézett a hatóságokhoz, melyben felhívta ezeket, hogy a hatáskörük alá tartozó közintézetek előljáróit utasítsák, miszerint írásbeli bejelentéseikben mindazon adatokat pontosan felsorolják, amelyeket az anyakönyvvezetőknek be kell jegyezniök. Ilyen intézetek a szülházak, kórházak, letartóztatási helyek, dologházak, laktanyák s egyéb polgári, valamint katonai közintézetek.

— Központi választmányok. A belügyminiszter körrendeletben hívta föl Arad megye

és Aradváros törvényhatóságát, hogy, mivel a központi választmányok megbízatási ideje az év végével lejár, azok újból való megalakítása iránt ideje korán tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

— Az önkéntesek vizsgálja. Tegnap jöttek haza A r a d r a a osász, és kir. 33-ik gyalogezred önkéntesei, kik október elején bevégeztek az egy esztendei szolgálatot s most tették le a tiszti vizsgát Nagyváradon. A vizsga szokatlanul hosszú ideig tartott: f. hó 4-étől 13-ig s ezen idő alatt az odarendelt gyalogezredek önkénteseiből csak a 43 aradi fut vizsgálta meg a bizottság. A többi ezredek önkéntesei még hátra vannak s nagyban drukkolnak az eredménytől, a mely rejük aligha lehet biztató az aradi önkéntesek előtt kihirdetett drákói ítélet után. Mert nagyon elszomorító eredménye lett az idej vizsgának: az a r a d i 43 j e l e n t k e z ő ö n k é n t e s k ö z ű l 18, azaz 42 százalék megbukott s második esztendei szolgálatnak van kitéve, ha ugyan a humánus tisztikar rajtuk meg nem könyörül s ki nem eszközli szabadságoltatásukat. Oly eredmény ez, a mely méltán kétségbe ejtő. Mert igaz ugyan, hogy 43 intelligens fiatal ember közt mindig lehet, volt, van és lesz is selejtes egy-pár, kik nem tudnak megfelelni azon követelményeknek, miket a törvény jogosan megkövetel egy tartalékos tiszttől, de hogy a 43 közül a fele legyen selejtes, alig hihető. Ez az eredmény városszerte kínos szenzációzt kelt, annál inkább, mivel a vizsgára ment ifjak közül egynehány olyan is elbukott, ki századparancsnokától a lehető legjobb minősítvényt kapta, ami tudvalevőleg igen döntő befolyású a vizsgán s a ki az egy esztendő alattugy az elméleti, mint a gyakorlati követelményeknek kitűnően megfelelt az önkéntesi iskolában. Azok a szerencsés freivilligások, kik tulmentek sikerrel a vizsgán, tegnap már hosszú karddal, őrmesteri stráffel és csillagokkal feszítettek az utcán. Ez a 25 a következő:

Balassa Tódor, Bárány Samu, Reisinger József, Reich Pál, Faragó István, Fried Ignác, Nyisztor Sándor, Rottár Sándor, Ransburg Sándor, ifj. Salacz Gyula, Rigler Sándor, Visnyák Alajos, Popovits Parten, Meer Mór, Herrling Gyula, Róth Lajos, Parecz István, Györgyössy Iván, Králik Lajos, Fleischer Adolf, Günther Pál, Lipetaky Gyula, Szűcs Géza, Brinda Pásku, Gliogoreszku György.

— Népkönyha felállítását vette tervbe már a múlt évben az aradi izr. jótékony nőegylet. A népkönyha-alap megteremtésére rendezte azt a sorsjegy-játékot, melynek húzása e hó elején volt. Ezen népkönyhában a tervezett szerint a tél folyamán 50 szegény ember nyerhetne naponkénti ingyenes ellátást, még pedig valláskülömbőség nélkül. Az egylet csupán egy ingyenes és alkalmas helyiség kiutalását kérelmezi a várostól. A tanács S a l a c z Gyula kir. tanácsos polgármester és S a r l o t Domokos főkapitányt bizta meg egy alkalmas helyiség kijelölésével, melyet esetleg a Sarkad külvárosban fognak kibérelni.

— Zsidó főpap. A magyarországi rabbik budapesti országos kongresszusának tárgysorozatához dr. L ö w Immanuel szegedi főrabbi érdekes indítvánnyal járul. Azt indítványozza ugyanis, hogy választassék egy zsidó-főpap, aki a magyarországi rabbik fölött — a párisi zsidó-főpap mintájára — olynemű jogokkal lenne fölrüházva, mint a katolikus püspökök. Ezt a zsidó-főpapot (az országos rabbit) a zaidó-papok nagygyűlése választaná meg.

— Érdekes hatásköri kérdésben döntött közelebb a minisztartanács, közigazgatási hatóságához tartozónak jelentvén ki egy lopási esetet, melynek elkövetője bekerített szérűskertből egy korona értékű szénát emelt el. A minisztartanács határozatát arra alapította, hogy a lopás tárgya széna, tehát gazdasági termény

volt, hogy annak értéke a hatvan koronát meg nem haladta, hogy a mezőrendőri törvény értelmében a kert általános fogalma alá sorolható a szérűskert is, mint kizárólag mezőgazdasági célra szolgáló helyiség; hogy továbbá egyike sem forog fenn ama körülményeknek, melyeknél fogva a kérdéses lopás a dolog értékére való tekintet nélkül — büntettnék minősülne. Mindezeknél fogva a minisztartanács úgy találta, hogy mezőrendőri kihágás tényálladéka látszik fönforgni s így az ügy nem a járásbíróshoz, hanem a mezőrendőri törvény értelmében a főszolgabíró elé tartozik.

— A honvéd-gyalogság szolgálatideje. A honvéd-gyalogságnál ez ideig a törvénytartó két évi tényleges szolgálatidő csak a legénység egy részénél, nevezetesen az altisztekké kiképezendő honvédeknel volt megtartható, míg a legénység nagy zömét, költségfedezet hiányában, nem a tényleges szolgálati idő kezdetén, hanem csak az első év második felében hívták be és így mindössze csakis másfél éven át tartották kiképzés alatt, illetőleg a tényleges állományban. Ezt a csakis költségvetési okokból alkalmazott átmeneti eljárást a honvédelmi miniszter nem véli tovább folytatathatónak, mert, a honvédgyalogság kiképzésének és harozképességének a mai kívánalmakkal megegyező fokozása érdekében feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a legénység a törvénytartólag meghatározott egész időt fegyverben szolgálja. Ezt a rendszabályt, melynek szükséges voltát az országgyűlés már a honvédségről szóló 1890: V. t.-c. megalkotásánál elismerte, mostantól kezdve végrehajtani szándékozik a miniszter. Jövőre tehát az összes gyalogsági legénység is úgy, a mint a honvédlövasságnál már hosszabb idő óta történik, a törvénytartó két éven át folyton szolgálatban marad. A honvéd-gyalogság eddig szervezészerűleg és költségvetésileg is oly békelétszámon volt, mely az egyévi utjoncsállomány felét meg és ezen a létszámon felül csakis a nyári hónapok alatt volt még állományban az utjoncs kiképzésre behívott első évfolyambeli legénység. Ezentúl a gyalogság szervezészerű békelétszáma egész összességében a teljes két évi utjoncsállomány mértékéig emelkedni.

— Kitüntetett aradi csendőrök. M a d a r a s i Sándor őrmestert, N é m e t h i István és P e s t i Ferencz őrvezetőket az a r a d i szárnytól, kik egy rablógyilkosság tettesét igen nehéz körülmények között kiderítették és letartóztatták, S t e s s e r György csendőr ezredes, a budapesti III. számú csendőr-kertület parancsnoka külön-külön dicsőítő-okirattal ellátta s nekik, valamint az őket e kiváló szolgálataik teljesítésében hathatósan támogatót O r b á n Antal, S z ö k e György, Z e k e Lajos, K i s József, N é m e t h István, F i l ó, János, O l á h Tódor aradi szárnybeli és C s i z m a d i a Imre nagyvárad szárnybeli csendőröknek dicsőítő elismerését kifejezte.

— A világi sikkasztó könyvvezető ügyében most már olyan fordulat állott be, mely élénken mutatja, hogy S m o l i n s z k y Károly évek óta tűzte sikkasztásait, melyeken végre rajta vesztett. Smolinszky Károly jóformán az üzletbe való belépése óta lopja a gyárat. Mintán már hosszabb idő óta ő volt a gyár üzletvezetője, a gyár igazgatója, a francia M a r t i n René meghatalmazást adott neki, hogy az ő távollétében képviselhesse a gyárat. Az igazgató több alkalommal hosszabb ideig távol volt hazulról s ezeket az időszakokat használta föl mindig Smolinszky csunya tettének keresztülvitelére. A meghatalmazásba, amelyet Martin René igazgató számára kiállított, beleírta, hogy az igazgatót a postán érkező üzleti pénzek fölvetelére is feljogosítja. Ezzel a hamis meghatalmazással azután Smolinszky két esztendőn át felvette a postai pénzküldeményeket, amikor az igazgató nem volt otthon. Az így felvett pénz két esztendő alatt körülbelül 7000 forintra

szaporodott. Smolinszky ezt az összeget részint elkártározta, részint pedig kedvesére költötte. A könyvek hamis vezetésének felderítésével a gyár Földes Somát, az arad-ossanádi gazdasági takarékpénztár főkönyvelőjét bízta meg. P a g u b a Vazul vizsgáló bíró es ügyben — mint értesülünk — szombaton megy ki Világosra, hogy az érdekelteket, különösen a posta főnököt kihallgassa.

* — A sajtónyi jegyző. Szombaton volt meg Sajtényban a jegyző-választás. A sok pályázó közül F e h é r Demeter okleveles jegyzőt választották meg, aki jegyzői oklevelét Aradmegyében szerezte és alkalmazva is ott volt.

— A Trombita-utca tűzveszélyben. Rövid idő óta Aradon a tűzek állandóan a Trombita utcában ütnek ki. Vasárnap este 8 órakor újból tüzet jeleztek a Trombita-utczában, ahol Missitsné háza égett le teljesen. A tűz a kéményből származott, mely áttűzsedvén, meggyújtotta a házfedelet.

— Névmagyarosítás. Kiskoru Lieberman Béla aradi illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévén „László“-ra kért átválttatását a belügyminiszter megengedte.

— Nyilvános számadás és köszönet. Az aradi izr. jót. nőegylet a f. é. október 1-én kisorsolt „Emberbaráti sorsjegyek“ anyagi eredményét a következőkben mutatja be. a) Bevétel: Eladott 13846 drb. sorsjegyért 450 kr 6928 frt, felülfizetésekért 808 frt, kamatokért 186 frt 89 kr. Összes bevétel: 7862 frt 89 kr. b) Kiadások 1617 frt 6245 frt 89 kr. A „felülfizetések“ czime alatt szereplő 808 frt a következő adományokból áll: József főherceg 5 fensége 50 frt, Báró Hirsch Mór ur Hevesi Bischofs Dávidné urnő által 100 frt, Pollák sz. Neuman Gizella urnő Bécs 100 frt, Neuman Adél urnő Bp. Bécs 100 frt, Aradmegyei takarékpénztár 100 frt, Hatvani Deutsch Laura és Sándor Bpest 50 frt, Neuman Samu ur Bécs 50 frt, Első aradi takarékpénztár 50 frt, Neuman Füst Mária urnő Arad 50 frt, Kornay Károly kir. közigazg. ur 14 frt, Vaszary Kolos herceprímás 5 emin. 10 frt, Hatvani Deutsch Józsefné urnő Bpest 10 frt, Kisteleky Lóvay Henrik ur Bpest 10 frt, Leopold Regina urnő Bp. 10 frt, Dr. Schwaros Gusztávné urnő Bpest 10 frt, Schultz Vilmos ur 10 frt, Bing Aranka urnő Arad 10 forint, Lendvai Sándor ur Arad 6 frt, Machlup, Flóra gyár 5 forint, Reichert Bernát ur Bécs 5 frt, Breuer Mór ur Bécs 5 frt, Schvarcz Lipót ur Budapest 5 frt, Frank Henrik és fiai urak Linca 5 frt, Ormodi Vilmos ur Budapest 5 frt, Sohulez József és tsa urak Budapest 5 frt, Horn Dávid ur 5 frt, Reimann N. ur 5 frt, Fleischmann N. ur 5 frt, dr. Schuster Henrikné urnő Arad 5 frt, Reisner Ignác ur Budapest 5 frt, Kanitz Isidor ur Bécs 5 frt; A fentiek után kedves köteletségének ismeri az alulírt elnökség legmelegebb köszönetének kifejezést adni azon nemes áldozat készségért és szives támogatásért a mely ugy a t. közönség, mint egyetünk lelkes jóakarói részéről a fenti eredményekben ékes bizonyágként mutatkozik. Szívvel fakadó köszönetünkkel járunk B á r a b á s Béla dr. országgyűlési képviselő urhoz azon befoyasos támogatásért, a minek köszönhető a szociális engedély megnyerése; — köszönetet mondunk nagyszagos S a l a c s Gyula kir. tanácsos, polgármester urnak a sorsolás részére igénybe vett kis tanácsterem átengedéseért; az „Alföld“, „Arad és Vidéke“, „Aradi Közlöny“ és „Aradi Híradó“ tek. szerkesztőségének azon lelkes buzgalomért, a mit jótékony czélunk érdekében b. lapjaik hasábjain érvényesítettek; — továbbá az összes helyi pénsintézeteknek a sorsjegyek átvételéért és elárulásáért, ezek rapcsán különösen az „Aradmegyei takarékpénztárnak“ az „Emberbaráti sorsjegyalap“ kezeléséért végül az egész mélyen tisztelt közönségnek, a kik sorsjegyek vásárlása által áldozatkészséget tanúsítottak azon ügyfogyottak iránt, a kik segélyünkre utalvák, mert ezen nagylelkűség által lehetővé tették, hogy szemeikből a szenvedés facsarta könnyek törlőssenek. Aradon, 1895. október 14. Az aradi izr. jótékony nő egylet elnöksége.

—x— Osztálysorsjáték. A magyar osztálysorsjáték első húzását holnap reggel 8 órakor tartják meg Budapestben. Mivel elárulására ma van az utolsó nap, figyelmeztetjük erre a tisztelt közönséget, hogy osztálysorsjegyek este 7 óráig az Aradi Ipar és népbank pénzváltó üzletében kaphatók.

—x— Lihig Irma mai számunkban megjelenő hirdetésére főlhívjuk az érdekeltek figyelmét.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradmegyei jegyzők nyugdíjintézete közgyűlést tartott tegnap délután a megyeház nagytermében K o t z ó Károly elnöklété alatt. A gyűlés első pontja P a p Valéria P a p Simon jegyző árvájának kérvénye volt: kinek évi száz forintot szavaztak meg nevelési czélra. B o t t a Döme elmezavarodott jegyző részére 240 forint kegydíjat szavaztak meg. Egy folyamodványt, miután meg elutasították, a nyugdíjazási ügyeket befejezték. Következett a tisztújítás, K o t z ó Károly megköszönte az eddigi bizalmat és ugy maga valamint tisztársai nevében állásáról lemondott. Egyuttal kifejezte azt is, hogy ő többé az elnöki tisztet nem hajlandó elfogadni. Körelnök B o r s o s Lajos vezette tovább a közgyűlést.

Elnöknek egyhangulag M a g y a r i Vilmos, eleki jegyzőt választották meg. Alelnökké B u o z u r k a Józsefet, jegyzökké R i e g l e r Józsefet és V a j a Antalt. Választmányi tagok lettek: K o t z ó Károly, M ó z e s Mihály, O r o d y Nándor, B o r s o s Lajos, V a l k o v s z k y Antal, M ó m a k Florián, T ö r ö k János, B a b u r a Miklós, K n a u e r József, S z e r é n y Sándor. A közgyűlés ezzel véget ért.

(*) Az aradi izr. nőegylet. Vasárnap délután 4 órakor tartotta az izr. hitközség tanácstermében közgyűlést a választmányi tagok élénk érdeklődése mellett. N e u m a n Füst Mária elnök az ülést megnyitja, üdvözlö az oly nagy számban egybegyűlt választmányi tagokat és egyben felkéri R o s e n b e r g Lipót, a nőegylet örökös választmányi tagját az évi jelentés felolvasására.

R o s e n b e r g Lipót mielőtt az évi jelentést felolvasta volna, az oly korán elhunyt L á s z l ó főhercegről emlékezett meg kegyeletes szavakban. Ezután előterjesztette az évi jelentést, mely szerint az elmúlt évben az összebevétel 4953 frt 97 kr. a kiadás pedig 3523 frt 47 kr. volt. Egyenlegként szerepel 1430 frt 50 kr. Az egyleti tagok száma az elmúlt évben 116-al gyarapodott. Az alaptőke volt az elmúlt évben 14380 frt 99 kr., most pedig 15634 frt 75 kr. Az évi jelentés ezután fájldalmasan emlékezik meg az egyesület múlt évi halottairól.

Igy Schwitzer Mór egyesületi titkárról, k ez év februar 18-án halt el és ki 33 éven át volt az egylet titkára és ezen idő alatt az egylet ügyeit a leglelküimeretesebb önfeláldozó munkálkodással vezette. Továbbá S t e i n h a r d t Rosalie az egylet hosszú időn át volt alelnökének elhalálzásáról emlékezik meg a jelentés és H e r c z e l Juliska, H i r s c h Regina egyleti tagok elhunytáról. Ezután N e u m a n Füst Mária elnök előterjeszti a most megtartott emberbaráti sorsjegy húzási eredményét, mely szerint 6300 frt volt a tiszta jövedelem. Elnök ennek folytán indítványozza a tervezett népkonyha felállítását, mely vallás-különbség nélkül látná el a szegényeket. Határozatba ment a népkonyha mielőbbi felállítása. A berendezéssel és vezetéssel nagyobb bizottság bízatik meg. A bizottság e napokban fogja ülését tartani az elnök lakásán. Továbbá gyűjtő perselyeket fognak felállítani, melyben az adományok a népkonyha javára fognak fordítatni. A perselyek nyilvános helyeken és magánosok lakásán fognak felállítani.

Ezután Dr. Szilágyi Edéné indítványára az elnöknek ugy az egylet fáradhatatlan vezetése és a jótékony czélu emberbaráti sorsjegyek körül szerzett érdemeiért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Végül özv. dr. E i s l e r Jakabné kijelenti, hogy boldogult anyja S t e i n h a r d t Rosalie emlékére 50 frtos alapítványt létesít, a miért a boldogult neve az örökös tagok sorába felvétessék.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

„A színház műsora:

Kedd (október 15.) Ernani, opera.
Szerda (október 16.) Becstelenség, olasz dráma, itt először.
Csütörtök (október 17.) Egy millió, vígjáték.
Péntek (október 18.) Toto és Tata, operetta, itt először.

Szombat (október 19.) Toto és Tata, operetta, itt másodsor.

Vasárnap (október 20.) Délután 161 helyárrakkal: A madarász, operetta. Este: Dóssa György, népszimű.

Huszárszereltem. Varázshegedű.

— október 14.

A pezsgő humoru M u r a y Károly vigjátékát a „Huszárszereltem“ adták tegnap este. Pattogó ötletek, vigjátéki fordulatok, mintá alakok és az ötletek csak alig pukkantak, a fordulatok ellaposultak, az alakok többé-kevésbé eltörpültek.

Halványak, szintelének a két Barkósak, B á c s és C s a t á r, szárnalmas az alakításban a Dér Pista S z e n d r e i a Zsuzsa erőteljes komikumát sem tudták Tolnainé kihasználni.

Az előadást elfogadhatóvá a Delli Emma, N o v á k Irén, B a l a s s a, s különösen a R ó n a s z é k i alakításai tették.

Delli Emma és N o v á k Irén szerepeik minden báját, költői fordulatát, s komikumát ki tudták aknázni, ugy hogy nyílt színen is kaptak tapsot.

R ó n a s z é k i és B a l a s s a ez uttal is tudták érvényesíteni az ő sajátos temperamentumos alakító képességüket.

T o m p á t szerettük volna „sneidigabb katonának látni.

Utána a V a r á z s h e g e d ű került előadásra kitünően megjátassott és énekelt alakításokkal. A három szerep C s a t á r, S u g á r Aranka és S z a t h m á r i Rózsika kezében volt, Osatártól már több ízben hallottuk az öreg hegedűt énekelni, még most is e régi forsz szerepe. S z a t h m á r y Rózsika és S u g á r Aranka — ugy hisszük az utobbi is — először énekelte nálunk e szerepet. A fülbemászó dallamok ezuttal sem maradtak hatás nélkül. Különösen S z a t h m á r i Rózsika ért el tegnap figyelemre méltóbb hatás énekével és élénk játékaival.

Közönség közepes.

TÁVIRATOK.

A király adományai.

Budapest, október 14. (Saj. tud. táv.) A király a miniszter előterjesztésére Zágrába utazása alkalmából az országos színháznak tizezer frtot adományozott udvartartása javadalmazásának művészi célokra szánt részéből és megengedte, hogy a kolozsvári egyetem szokásos diszjelvények beszerzésére 5000 frtot, a millenium alkalmából kitűzendő zenei pályadíjakra királydíjak czimen 5000 frtot ugyanazon alaptól kifizessenek.

A király Zágrábban.

Zágráb, október 14. (Saj. tud. táv.) A reggel érkezett minisztereket nagy néptömeg várta, a bán, polgármester és nagy intelligentia fogadták. Azt hitték, demonstrálás lesz; ellenkezőleg, a fogadtatás szives volt. Midőn J o s i p o v i c h, F e j é r v á r y, J ó s i k a, D á n i e l és F e s t e t i t s miniszterek a vonatról leszálltak, lelkes „szívó“ hangzott. A város díszben van, a lakosság hajnaltól kezdve talpon.

Nyolczkor megérkezett L i p ó t S a l v a t o r főherceg és félkilenczkor érkezett a király, magyar tábornoki ruhában. Viharos „szívó“-val fogadták. A király után kilépett B á n f f y, majd K h u e n és utánna a polgármester üdvözölte a királyt. A király örömet fejezte ki látogatásán, hangsúlyozva, hogy a közmivellődési haladás megtekintésére jött. — A bevonulás nagy ünneppéggel történt meg a bán palotához, melyen magyar lobogó is leng, valamint az összes közös kormányzati épületen is.

A király elléptetett a disszázad előtt; tizkor kezdődtek a tisztelgések. A katolikus főpapságnak, a szerbeknek, evangélikusoknak, izraelitáknak és a tartomány-

gyűlés küldöttségének kegyesen felelt, s a határos magyar vármegyék deputációjának örömet fejezte ki a megjelenésért, mert ez tanúsítja, hogy a magyarok és a horvátok között fenálló barátságos viszony elvitázhatatlan. Hasonlóan kegyes beszéddel fogadta Fiume küldöttségét.

Zágráb, október 14. (Saj. tud. táv.) Az idegen szimű zászlók ellen izgatott a hangulat. A szerb teaplomon és szerb hitközség házára kitűzött szerb lobogó miatt valóságos botrány volt. A tömeg a diákoktól izgatva követelte a lobogók eltávolítását, de a szerbek nem engedtek, mire a tömeg kövekkel dobálta és tintás üvegekkel bepiszkolta a lobogókat. A rendőrség kadléppel szétverte a tömeget, mivel pedig a demonstrálás ennek dacára is tovább tartott, hatósági közbelépéssel a szerb zászlót eltávolították. A szerbek azzal védekeztek, hogy miért nem izgatnak inkább magyar lobogó ellen, hiszen mi is szlávok vagyunk! A horvátok azt felelték, hogy a magyarok zászlója törvényen alapszik. Ennek dacára azonban a magyar zászló ellen is izgatnak; a pályaháznál követelték annak eltávolítását, de a főnök tapintatos közbelépése a tüntetést elhárította, egy zászlót mégis betintáztak.

Az örmény zavargások.

Konstantinápoly, okt. 14. (Saj. tud. táv.) Az örmény bizottság folytatja működését. Még tegnap is örmény kereskedőket fenyegető levelekkel arra kényszerítettek, hogy üzleteiket bezárják. Nem ellenőrizhető híresztelés szerint az örmény bizottság azt határozta volna, hogy továbbra is nagyobb mérvű tüntetéseket rendez, ha a reformkérdést legközelebb nem fognak kielégítő módon megoldani. Ujabb erőszakosságokról nem érkezett hír. Természetesen az ország belsejéből nem érkeznek megbízható jelentések. Diplomáciai körökben az a nézet uralkodik, hogy a porta reformkérdést a hatalmak kívánságainak megfelelőleg a legrövidebb idő alatt meg fogja oldani. Az erre vonatkozó döntést a legközelebbi napokban várják.

Athén, október 14. (Saj. tud. táv.) A tengerészeti miniszter ama tengerészeknek, kik október 13-án szabadságra mehetnek, azt az ajánlatot tette, hogy mint önkéntesek tovább szolgáljanak. A legtöbben ebbe beleegyeztek. — A képviselőház előreláthatólag november 13-án fog összeülni.

Konstantinápoly, okt. 14. (Saj. tud. táv.) Az ifju törökök pártja, mely nemcsak muzulmánokat, hanem örményeket, görögöket és zsidókat is számít hivei közé, most lázas tevékenységet fejt ki és csak az alkalmas pillanatot várja, hogy terveit megvalósítsa. A párt terve szerint Abdul Hamid szultánt trónjától megfosztanák, helyébe pedig Murad exszultánt helyeznék a trónra, egyúttal proklamálnák az 1877-ben adott alkotmányt. Az ifju török párt körében számítanak arra, hogy újabb zavargások esetén a muzulmán lakosság ellen fellépni. Ez esetben a párthoz tartozó szofták a seik-ül Izlamhoz azt a kérdést intéznék: megengedi-e a korán a muzulmánok, hogy muzulmánoknak megparancsolja, hogy muzulmánokat gyilkoljanak és minthogy a seik-ül Izlam e kérdésre határozott nem-mel kell, hogy feleljen, a válasz elegendő lesz, hogy a szultán trónjától megfosztottnak nyilváníttassék. Ha Murad vonakodnék

a trónt elfogadni, Abdul Hamid szultán fiatalabb öccse Resad effendi hivatalnak megatrónra, a kinek liberális érzelmek közismeretesek. Az ifju törökök terveit a török szabad kőművesek is támogatják, a kiknek sorába tartozott Murad exszultán is.

Konstantinápoly, okt. 13. (Saj. tud. táv.) Szivastartományban is fordultak el muzulmánok és örmények közötti veszekedések; közelebbi részletek nem érkeztek, mivel a távirati összeköttetés megvan szakítva. A kormányzók jelentése szerint Aloppo, Angora, Erzerum, Diarbekir és Adame tartományokban mindentűt csend uralkodik.

Szófia, október 14. (Saj. tud. táv.) Az Agence Balcanique jelenti: Ma délelőtt az örmény kápolnában gyásztisztasítást volt a legutóbbi konstantinápolyi zavargások áldozataiért. Az istentiszteleten számos bolgárországi macedon vett részt.

Olaszok győzelme.

Róma, október 14. (Saj. tud. táv.) Débra-ailati csata tigráiak teljes vereségével végződött. A fővezir megsebesülve, az olaszok hatalmába került. Elfoglalták Ras Mangasa taborát.

A lázongó Barcelona.

Barcelona, október 14. (Saj. tud. táv.) A diák tüntetések ma ismétlődtek. A csendőrségnek sikerült a rendet helyreállítani. Két diákot tartóztattak. A hatóságok elhatározták, hogy szigorúan fognak eljárni.

Svéd-norvég viszály.

Christiania, okt. 14. (Saj. tud. táv.) Általában azt hiszik, hogy a norvég miniszterválság legközelebb véget fog érni.

KÖZGAZDASÁG.

Szeszűzlet

— Október 14. —

Maí jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 51 forint 50 krajczár, kicsinyben 52 forint — krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatózsda.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, október 14. d. n. 5 óra.

Buza bányási új	6.20—6.85
Buza tiszavidéki	6.25—6.70
Buza pestvidéki	6.20—6.65
Buza fejmegyei	6.20—6.65
Buza bácskai	6.30—6.75
Roze új, elsőrendű	5.80—5.85
Roze új, másodrendű	5.70—5.75
Arpa takarmány	5.—5.20
Arpa égetni való	5.50—6.30
Arpa sörfőzdei	6.90—8.25
Zab	5.75—6.05
Tengeri bányási	6.65—5.70
Tengeri másnemű	5.50—5.60
Káposzta-repoze bányási	8.—8.25
Köles	5.75—5.75
Buza március—április	6.76—6.78
Buza szeptember—október	3.40—6.43
Buza május—június	—
Roze szeptember—október	5.82—5.84
Tengeri május—június	4.49—4.51
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	5.58—5.57
Zab március—április	5.89—5.91
Zab szeptember—október	5.68—5.70
Káposzta-repoze augusztus—szeptember 1894.	10.90—11.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. október 14.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀	21.—
Magyar koronajárdék 4 ¹ / ₂	99.10
Magyar arany 4 ¹ / ₁₀	124.26
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂	101.—

Aradvárosi

Évadbérlet
18. szám.

színház.

Havibérlet
18. szám.

Kedden, 1895. október 15-én

ERNANI.

Opera 4 felvonásban. Irta: Piave. Zenéjét: Verdi. Fordította: Egressy Béni.

SZEMÉLYEK:

Ernani, rablófőnök . . . . . Mezey M.
Don Carlos, spanyol király . . . . . Csátár Gy.
Don Ruy, Gomez de Silva, spanyol grand . . . . . Hunyady J.
Elvira, unokahuga s jegyese . . . . . Sugár A.
Don Ricardo, a király lovásza . . . . . Sólyom L.
Jago, Silva lovásza . . . . . Deili Henrik

Kezdeté 7 órakor.

VIZJELZÉS.

1895. évi október hó 14-én reggel 7 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérésén.

Észlelési állomás	Hőmérséklet °	Időjárás	Vízállás	
			cszimétri.	cszimétri.
Branyoska	+ 12°	borult	— 26	—
Gyulafehérvár	+ 10°	felhős	— 54	—
Arad	+ 14°	derült	— 148	—
Makó	+ 14°	derült	— 43	—
Szeged	+ 13°	derült	— 78	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1895. október 14.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Október 14. —

Vasúti szálloda: Szilágyi Mihály nevelő, Temes-Monostor. Göringev Márton kereskedő, Al-Csill.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Morgenstern Gyula

Arad, Kölcsey-utca 9. sz. a.

fogászati műtermében

ugy egyes műfogakat, mint egész fogsorokat

jutányosáron

jótállás mellett készít.

1086

NYILATKOZAT.

Az „Aradi Hirdő” hétfői száma egy rendőri vizsgálat eredményét közli az eltűnt szodásüvegekről, melyek a rendőrséghez feljelentésrendvaromban eszközölt. Megjegyzem, hogy a rendőrségnél ellenem tett feljelentést az illető szodagyárosok csupán rossz akaratból vagy konkurencziából tehették meg. Igaz ugyan, hogy udvaromban nem is egy, hanem két nagy láda összetört szodás üvegeket találtak. De ezek közt 15—16 darab üveg nem az én tulajdonomat képezi. Ezek közt néhány úgy került oda, hogy Kiss G. és társa, Hirt Antal nálam eszközölték egy időben szodatöltést.

A többi néhány darabra nézve éppen semmi tudomásom nincs. Azonban gyanum van, hogy valamelyik elcsapott alkalmazottam bosszu műve lehet.

A vizsgálat eredményét a legnagyobb lelki nyugodtsággal várom is.

Ennyit tartottam egyelőre az igazság érdekében kinyilatkoztatni.

Csöty Nándor.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Van szerencsénk tudatni a n. é. közönség-
gel, hogy

Pollák Ármin teher és gyorsáru szállító

vállalatát

átvettük.

T. megbízóinknak a legpontosabb kiszol-
gást biztosítjuk.

Tisztelettel

Amigó J. és Társa,

Szabadság-tér 17. szám. Petőfi-utca 5. szám.
Telefon 222. 1068

22026/1895.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. földmivelésügyi miniszte-
riumnak 72132/95 sz. a. kelt rendelete nyomán
közhírré teszük miszerint tekintettel arra, hogy
a sertésvész fellépése miatt fennálló forgalmi
korlátozások különösen az eddig vegyes vármeg-
yék egész területére nézve elrendelt zárlatok
a sertésforgalmat, főleg a mennyiben vágóhidra
szánt sertések szállításáról van szó, több tekint-
tetben kelletlenül nagyobb mértékben megne-
hezítik e nehézségek lehető elhárítása céljából
a következő elvek lesznek szem előtt tartandók:

1. A sertés miatt, eddig egyes vármegyék
egész területére elrendelt zárlatokat (sertés ki-
viteli és vásártartási tilalmakat) ezennel határon
kívül helyeztetik.

2. Ehhez képest ezután a sertésvész fellé-
pése esetén csak az illető fertőzött községet kell
a 36500 számú rendeletben jelzett szoros köz-
ségi zár alá venni.

3. A fertőzött és ennek következtében zár
alá vett községek közvetlenül határos közsé-
gekre nézve az a forgalmi korlátozás érvénye-
sítendő, hogy az ilyen községekben a sertések-
ről szóló marhalevelek bevonatván, onnan ser-
téseknek csak azonnali leolvasás céljából vágó-
hidra való elszállítása szabad.

4. A sertésvész fertőzött és e miatt zár
alá vett községekben is lehetővé akarván tenni,
a betegség által fenyegetett sertés állománynak
a birtokosok által netán kívánt vágóhídi értéke-
sítését az ilyen községekben az elküldés előtt
álatörvényszerűen megvizsgált és egészségeseknek ta-
lált sertéseknek hatósági felügyelet alatt álló
vágóhidakra 48 óra alatt leendő leszurás végett,
szekereken, illetve való elszállítása az érvényben
levő, illetve elrendelt zárlatok ellenére is sza-
bad, illetőleg megengedhető a következő felté-
telek alatt: a) Ha az ilyen szállítás ugyanazon
vármegye területén belül történik, a szállításához
szükséges engedélyt az alispán adja ki. De ha
a rendeltetési hely a vármegye területe által
körülövezett törvényhatósági jogú város, ez eset-
ben az engedély megadása előtt az illető pol-
gármester hozzájárulása kieszközölendő.

b) Más vármegye területére, vagy a vár-
megye határain túl fekvő városi törvényható-
ság területére avagy pedig a városi törvényható-
ság területéről kívánt ily szállításoknál:

a) a zár alatt lévő községgel határos és e
miatt a jelen rendelet 3. pontjában jelzett for-
galmi korlátozás alatt levő községek területéről
a sertések elszállításához szükséges engedélyt a
rendeltetési hely törvényhatóságának első tiszt-
viselőjétől kieszközölendő előzetes hozzájárulás
mellett a származási hely törvényhatóságának
első tisztviselője adja.

b) fertőzött és e miatt községi zárlat alatt
álló községekben kívánt szállításához az engedély
megadását a földmivelésügyi m. kir. miniszter
magának tartotta fenn s e részben a feleknek
a származási hely törvényhatósága által eléje
terjesztendő kérelmei alapján s rendszerint meg-
hallgatván a rendeltetési törvényhatóságának
véleményét is esetről-esetre fog határozni.

Végül pedig, ha a sertés szállítás zárlat
alatt levő község területéről de nem közvetlenül
leszurás végett kívánatlik, a kért engedély meg-
adását a fennebb elsorolt esetek mindegyiké-
ben (bárhová tervezték a szállítás) a miniszter
magának tartotta fenn.

Arad, 1895. október 9.

A városi tanács.

Női kalap divat-terem.

A n. é. hölgyközönség becses tudomá-
sára hozom, hogy

női kalap

divat-termemet

f. hó 16-án

Deák Ferencz-utca 42. sz.

1-ső emeleten megnyitom.

Raktáromon mindenkor a fővárossal
versenyző női, leány és gyermekkalapok
nagy választékban találhatók, ugyszintén
javítások elfogadtatnak.

Szives pártfogásért esedezik

Lichtig Irma.

1064

21450/1895.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. földmivelésügyi Miniszteri-
umnak 70960/94 sz. a. kelt rendelete alapján
közhírré teszük, hogy tekintettel a kőbányai
sertés piacnak fontos közgazdasági érdekeink
által megkövetelt hivatásának mielőbb való
visszaadhatására és ennek következtében az e
célból szükséges munkálatok haladéktalan meg-
kezdhetésére, — a kőbányai sertések kivételével
sertéseknek a Budapest ferencz városi rendező
pályaudvar petroleum raktár rakodójára külön
engedély nélküli behozatala f. évi október
5 től kezdve további intézkedésig megtiltatott.

A sertésekre nézve ragadós betegségekkel
fertőzött községekben származó sertéseknek
azonnali levágás végett az említett rakodóra
való szállítása azonban a földmivelésügyi m.
kir. miniszterhez intézett kérvények alapján eset-
ről esetre engedélyeztetni fog.

Az 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli kér-
vényeknek a szállító és vevő nevét, a feladásra
szolgáló vasutállomást és a sertések pontos da-
rab számát is tartalmaznia kell. A kérvényre
ezenkívül vagy az első foku hatóság, vagy a
sertések származási helyére nézve illetékes ha-
tósági állatorvos által azon záradék vezetendő,
melyben igazolja, hogy a sertések fertőzött ud-
var vagy azzal tőszomszédságban levő udvar
sertés állományának részét képezik.

A kérvények elintézéséről a törvényható-
ság első tisztviselője táviratilag fog értesíteni
ki is köteles arról gondoskodni, hogy a minis-
teri határozat a fél és az illető vasuti állomás
főnökének azonnal tudomására jusson.

A fertőzött községekben származó sertések
szállításának feltételei a következők.

1. A sertések közvetlenül a marharakodó
állomásra való szállítás előtt a helyszínén ható-
sági állatorvos által vizsgálandók meg.

2. A fertőzésre gyanus, de látszólag egész-
ségeseknek talált sertések a legközelebbi vasu-
ti rakodóra lőfogatokon szállítandók, mely fo-
gatok minden szállítás után alaposan fertőtle-
nitendők.

3. A sertések szállítása körül követendő
eljárásra nézve meg f. évi július hó 1-én 36500
sz. a kelt körendelet 5 számú mellékletének ha-
tározmányai is legszigorubbán betartandók és
ellenőrizendők.

4. Az ezen szállításokat kísérő szabály-
szerű marhalevelek első lapján fent feljegyzen-
dő. Fertőzés gyanus állatok. — Azonnali levágásra
Az állatok származási helyének vésszünetességé-
re vonatkozó záradék förlendő.

5. A sertések a ferenczvárosi rendező pá-
lyaudvar petroleumraktár rakodójára való érke-
zés után lőfogatokon, közvetlenül a henteshez
szállítandók és legkésőbb 48 óra alatt leszu-
randók.

6. Az adott engedély keltétől számítandó
10 napalatt igénybe nem vett szállítási enge-
dély hatályát veszti.

Arad 1895 október 9.

A városi tanács.

Huzás már holnap!

Magyar Osztálysorsjáték.

100,000

sorsjegy

31,499 pénznyeremény.

Főnyeremény

a legkedvezőbb esetben 1053

Egy Millió.

Sorsjegy az első osztályra:

$\frac{1}{1}$ 20.- $\frac{1}{10} = \frac{1}{2}$ 10.- $\frac{1}{10}$ 2.- $\frac{1}{20}$ 1.- frt.

Ajánlja és szétküldi az

Aradi Ipar- és Népbank

pénzváltóüzlete

Arad, Szabadság-tér 18-ik szám,

a 13 vértanu szoborral szemben.

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsénk Nagyságot tisztelettel értesíteni, hogy **Aradon, Vörösmarty-utca 2. sz. a. dr. Darányi-féle házban**

ROTSCHILD és KLEIN cég alatt

egy a mai kornak megfelelő

női divat és confectio üzletet, mellékelve női ruhateremmel nyitottunk.

A t. hölgyközönség becses figyelmét bátorkodunk felhívni **dúsan felszerelt raktárunkra,** hol mindennemű

kész női és leány gyermek felöltők, egymint. gallérok, cepek mantillok, szüts és szörme árukban

a legelső párisi, bécsi és berlini modellek után

a legizlésebben s a legjutányosabb árak mellett lesznek kaphatók.

Különösen pedig saját műhelyünkben mérték szerinti megrendeléseket a leggondosabb kivitelben fogunk pontosan eszközölni.

Kiváló tisztelettel

Rotschild és Klein.

814

Huzás már holnap!

Sorsjegyek a huzás napjáig kaphatók!

Milleniumi kiállítási sorsjegyek.

31499 pénznyeremény levonás nélkül.

Főnyeremény

1 millió korona.

Összes nyeremények 5 millió 600,000 korona.

Első huzás már október 16-19.

Az első huzásra	I egész 20 frt	I fél 10 frt	I negyed 5 frt	I tized 2 frt	I huszad 1 frt
Mind a két huzásra	I egész 40 frt	I fél 20 frt	I negyed 10 frt	I tized 4 frt	I huszad 2 frt

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

WALLFISCH ÁRMIN

1048

bank- és váltó-üzlete

Alapított 1875. évben.

ARADON.

Telefon szám 129.

1737/1895. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az uj-aradi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Papst Borbála végrehajtónak Holczinger József és neje végrehajtást szenvedő elleni 150 frt tőkekövetelés és járműek iránti végrehajtási ügyében az uj-aradi kir. járásbiróság területén lévő Szépfalun fekvő a szépfalusi 624 sz. tkvben A. I. I. sorsz. a. Lambertus Ferencz és Erzsébet javára bekebelezett kikötményi jog érintetlenül hagyása mellett az árverést 419 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fenebb megjelöl. ingatlan az 1895. évi november hó 5-ik napján d. e. 10 órakor Szépfalú község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 % -át vagyis 41 frt 90 krtjékpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszt. rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Uj-Aradon 1895. augusztus hó 17-én.

Az uj-aradi kir. jbiróság mint tkvi. hatóság,

Csáklány,

kir. albirró.

1067

Elsőrangú látványosság!

Aradon, a Boczkó-utca végén

(a »vörös ökörrel« szemben.)

Nagy Panoptikum

több mint 150 életnagyságu és mechanikai önműködő

VIASZALAKOK.

A sok kiállított alakok közül különösen kiemelendő:

Uj! Nagyszerű szenzációs csoportozat: Krisztus keresztre feszítése. XIII. Leo pápa ő szentsége áldást adva. Belizár szép leányával, mint koldus. A szép Irén tetovirozott akadémiai alak. Egy gyönyörű Amorette csoport. Judith, Holofernes fejével. A szép Meluzina, a habok tündére. Ezeregy éj. Hóféherke a 7 törpével.

II-ik szakasz: Különböző uralkodók és híres személyek mellszobrai.

III-ik szakasz: Nagy sorozata a népfajoknak a világ minden részéből.

Külön szakaszban:

Kossuth Lajos a diszravata on. Itt először kiállítva: A kalabriásparthie. 5 életnagyságu viaszalakokkal A nagy párisi nevető terem. Kiállításom minden család által megütközés nélkül megtekinthető.

Belépti-díj 20 kr., gyermekeknek 10 kr.

Naponkint nyitva van reggel 9 órától este 10 óráig, fényes kivilágítás mellett.

A n. é. közönség tömeges pártfogását kéri

1054.

Az igazgatóság.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

12433/895. kh.

Körözés.

Az aradi határban egy körülbelül 2 éves barna vadas szörű kocza sertés bitangásban találtatott,

Ezen sertés tulajdonosa köröztetik azzal, hogy, a mennyiben annak átvétele végett itt f. hó 17-ig nem jelentkezik a fent leirt sertés mint gazdátlan nyilvános árverésen eladatni fog. Arad 1895 október 10-én

Sarlot Domokos.
főkapitány.